

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

NATO LYHYESTI

Lisätietoa: um.fi

Nato lyhyesti verkossa: julkaisut.um.fi

Ulkoministeriö
Utrikesministeriet

Nato lyhyesti

ISBN: 978-952-281-726-6

Marraskuu 2022

Julkaisija: ulkoministeriö
Paino: GRANO Oy 2022, Helsinki
Toimitus: Matti Remes & ulkoministeriö
Ulkoasu: Ella Jokinen

© ulkoministeriö

Kannen kuva: Nato

Kuva: Nato

Sisältö

Mikä on Nato?	4
Naton historia ja jäsenet	6
Miten maa liittyy Naton jäseneksi?	8
Suomen Natoon liittymisen vaiheet	9
Kuka Natossa päättää?	10
Naton sotilaallinen suorituskyky	12
Naton kriisinhallintaoperaatiot	14
Nato ja uudet turvallisuushaasteet	14
EU ja Nato	17
Suomi ja Nato	18
Nato-suomi-sanakirja	24

Mikä on Nato?

Pohjois-Atlantin liitto Nato (North Atlantic Treaty Organization) perustettiin vuonna 1949 monenkeskiseksi puolustusliitoksi, jolla on keskeinen rooli transatlanttisen ja eurooppalaisen turvallisuuden ja vakauden edistäjänä. Nato oli Yhdysvaltain ja Länsi-Euroopan maiden vastaus Neuvostoliiton sotilaalliseen uhkaan.

Toisen maailmansodan jälkeisessä tilanteessa oli tärkeää, että Nato sitoi Yhdysvallat Euroopan turvallisuuteen ja integroi Saksan liittotasavallan osaksi monikansallista sotilaallista rakennetta. Naton perustaminen varmisti, etteivät jäsenmaat rakenna puolustustaan yksinomaan kansallisista lähtökohdista.

Naton periaatteet on kirjattu Pohjois-Atlantin eli Washingtonin sopimukseen, jossa jäsenmaat vahvistavat ajavansa YK:n peruskirjan päämääriä ja tahtovansa elää rauhassa kaikkien kansojen ja hallitusten kanssa. Naton tavoitteena on taata jäsenmaiden vapaus ja turvallisuus poliittisin ja sotilaallisin keinoin.

Naton nykyisiin ydintehtäviin kuuluvat yhteinen puolustus ja pelote, kriisien ehkäisy ja -hallinta sekä yhteistyöhön perustuva turvallisuus, johon sisältyvät kumppanuudet. Naton yhteinen puolustus perustuu yhteiseen sotilaalliseen komentorakenteeseen, puolustussuunnitteluun, operatiiviseen suunnitteluun ja harjoituksiin.

Pohjois-Atlantin sopimus (3 artikla) velvoittaa jäsenmaat pitämään yllä ja kehittämään omaa puolustustaan. Natolla ei ole omia operatiivisia sotilasjoukkoja, vaan jäsenmaat luovuttavat niitä erillisin päätöksin sotilasliiton käyttöön tiettyjä ja tarkoin määriteltäviä tehtäviä varten.

Naton yhteinen puolustus perustuu yhteiseen sotilaalliseen komentorakenteeseen, puolustussuunnitteluun ja harjoituksiin. Saksassa kesäkuussa 2022 järjestetty Ramstein Legacy 22 -harjoitus keskittyi ilmatorjuntaan.

Naton peruskirjan mukaan (5 artikla) hyökkäys yhtä jäsenmaata kohtaan on hyökkäys kaikkia kohtaan. Jokainen jäsenmaa on velvoitettu auttamaan hyökkäyksen kohteeksi joutunutta liittolaistaan tarpeelliseksi katsomallaan tavalla, myös sotilaallisesti.

Naton historia ja jäsenet

1949

Kymmenen Länsi-Euroopan maata, Yhdysvallat ja Kanada perustavat Pohjois-Atlantin liiton Washingtonissa.

1966

Naton päämaja siirtyi Pariisista Brysseliin.

1994

Nato perusti rauhankumppanuusohjelman (Partnership for Peace, PfP), johon myös Suomi liittyi mukaan.

1995

Nato aloitti Bosniassa kriisinhallintaoperaation rauhan vakiinnuttamiseksi alueella.

1999

Naton KFOR-kriisinhallintaoperaatio Kosovossa alkoi.

2003

Yhdysvaltain käynnistämä monikansallinen terrorisminvastainen operaatio Afganistanissa muuttui Naton johtamaksi ISAF-kriisinhallintaoperaatioksi.

2014

Nato päätti, että jäsenmaiden tulee käyttää 2 % bruttokansantuotteestaan puolustusmenoihin.

2016

Vastauksena Venäjän tekemälle Krimin laittomalle liittämiselle ja aloittamalle konfliktille Itä-Ukrainassa Naton painopiste siirtyi takaisin yhteiseen puolustukseen. Naton itäisten jäsenmaiden puolustusta päätettiin vahvistaa. Nato alkoi perustaa Itä-Euroopan jäsenmaihin taisteluosastoja.

2022

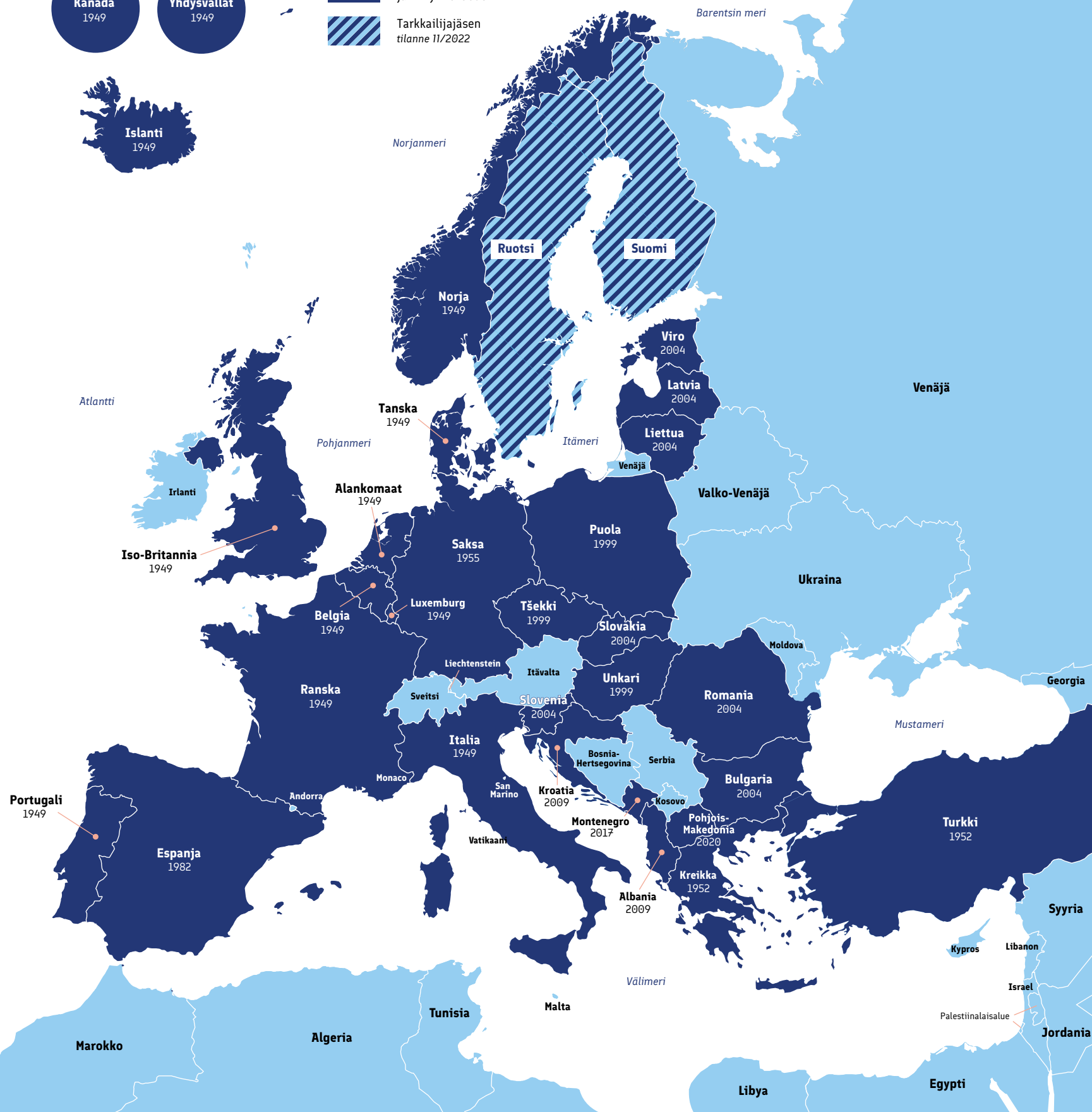
Venäjän aloitti hyökkäyssodan Ukrainaan. Nato on mukana sotilaallisen ja humanitaarisen avun koordinoinnissa Ukrainalle. Suomi ja Ruotsi hakivat Naton jäsenyyttä.

Kanada
1949

Yhdysvallat
1949

Naton jäsenmaat
ja liittymisvuodet

Tarkkailijajäsen
tilanne 11/2022

Miten maa liittyy Naton jäseneksi?

Naton niin sanottu avoimien ovien politiikka perustuu Pohjois-Atlantin sopimukseen (10 artikla). Sen mukaan Naton jäsenyys on avoin mille tahansa Euroopan valtiolle, joka voi edistää Naton periaatteita ja myötävaikuttaa euroatlanttiseen turvallisuuteen.

Kylmän sodan jälkeen liittyneille jäsenmaille Nato on asettanut tiettyjä poliittisia, taloudellisia ja sotilaallisia vaatimuksia, jotka on ennen jäsenyyden toteutumista täytettävä.

Naton jäseneksi haluava maa ilmoittaa kiinnostuksestaan esimerkiksi valtiojohdon lähettämällä kirjeellä Naton pääsihteerille. Sen jälkeen hakijamaa voi aloittaa Naton kanssa niin sanotun tehostetun vuoropuhelun.

Nato kutsuu päätöksellään uuden maan jäseneksi. Jäsenyyskutsun saatuaan hakijamaa käy Naton kanssa liittymiskeskustelut, joissa tuleva jäsenmaa vakuuttaa hyväksyvänsä liittokunnan periaatteet ja olevansa valmis täyttämään jäsenyyden tuomat velvoitteet.

Nato voi tukea jäseneksi hakevan maan valmisteluja toimintaohjelmalla (Membership Action Plan, MAP). Sitä varten hakijamaa laatii kansallisen toimintasuunnitelman, joka sisältää jäsenyyttä koskevat poliittiset, sotilaalliset, taloudelliset, oikeudelliset ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteet.

Jäsenyys tulee mahdolliseksi, kun kaikki Naton jäsenmaat ja hakijamaa itse ovat ratifioineet eli vahvistaneet liittymisen omissa parlamenteissaan.

Suomen liittyminen on vahva osoitus Naton sitoutumisesta avoimien ovien politiikan jatkumiseen. Jäsentensä vapauden ja turvallisuuden takaamiseksi perustettu Nato on lähtökohdiltaan Suomelle luonteva järjestö.

Suomen Natoon liittymisen vaiheet

- 1 Suomi haki Naton jäsenyyttä 17. toukokuuta 2022.
- 2 Naton jäsenvaltiot allekirjoittivat Suomen ja Ruotsin liittymis-pöytäkirjat Pohjois-Atlantin neuvostossa 5. heinäkuuta 2022. Suomesta ja Ruotsista tuli Naton tarkkailijajäseniä.
- 3 Suomen Nato-jäsenyys tulee ratifioida jokaisessa jäsenmaassa. Kun kaikki jäsenmaat ovat ratifioineet Suomen jäsenyyden, kutsuu Naton pääsihteerin Suomen liittymään Naton perussopimukseen.
- 4 Suomi hyväksyy liittymissopimuksen.
- 5 Suomen liittymiskirja talletetaan Yhdysvaltojen hallitukselle. Suomesta tulee Naton jäsenmaa.

Suomen suurlähettiläs Klaus Korhonen (vas.) ja Ruotsin suurlähettiläs Axel Wernhoff luovuttivat maidensa hakemukset Naton jäseneksi yhtä aikaa toukokuussa 2022.

Kuva: Nato

Kuka Natossa päättää?

Naton neuvosto on Naton ylin päättävä toimielin. Nato rakentuu kahdesta päähaarasta: poliittisesta ja sotilaallisesta. Sotilaallinen rakenne on jäsenmaiden poliittisen ohjauksen alainen.

Naton päätökset vaativat aina konsensuksen eli yksimielisyyden kaikkien jäsenmaiden kesken. Jokainen jäsenmaa osallistuu päätöksentekoon tasa-arvoisesti.

POLIITTINEN HAARA

Naton neuvosto (North Atlantic Council, NAC)

Naton korkein päättävä elin, joka tapaa jäsenmaiden suurlähettiläiden kesken yleensä vähintään kerran viikossa. Neuvosto kokoontuu vuosittain myös puolustus- ja ulkoministeritasolla, joskus myös valtiojohtajien kesken.

Neuvostoa johtaa Naton pääsihteeri, joka auttaa jäsenmaita pääsemään sopuun keskeisistä kysymyksistä. Päätökset edellyttävät konsensusta.

Kansainvälinen sihteeristö ja virastot

Naton päämajassa Brysselissä työskentelee yhteensä noin 4 000 ihmistä. Heistä noin 1 000 on siviilihenkilöstöä.

Kansainvälisessä sotilasesikunnassa on noin 500 henkilöä siviilit mukaan lukien. Lisäksi päämajassa työskentelee muun muassa noin 2 000 työntekijää, jotka toimivat jäsenmaiden kansallisissa delegaatioissa.

SOTILAALLINEN HAARA

Sotilaskomitea (Military Committee, MC)

Sotilaskomitea on Naton korkein sotilaallinen päätöksentekaelin. Sotilaskomitea toimii Naton neuvoston alaisuudessa. Se koostuu jäsenmaiden asevoimien komentajista, jotka tapaavat kolme kertaa vuodessa. Päivittäisestä työstä vastaavat jäsenmaiden sotilasedustajat.

Sotilaskomitea ohjaa Naton sotilasstrategiaa, antaa suosituksia ja valmistelee pitkän aikavälin uhka-arvioita. Komitea on myös linkki Naton poliittisen ja sotilaallisen haarojen välillä. Se toimii Naton neuvoston ja Ydinasepolitiikan suunnitteluryhmän strategisena neuvonantajana.

Sotilaskomitean alaisuudessa Naton sotilaallinen komentorakenne jakaantuu kahteen osaan.

Naton operaatioesikunta

vastaa sotilastoiminnan strategisen tason johtamisesta. Sitä johtaa Euroopan-joukkojen komentaja.

Transformaatioesikunta

katsoo puolestaan tulevaan ja vastaa muutoksen suunnittelusta, koulutuksesta ja valmiuksien kehittämisestä.

Operatiivisella tasolla Natolla on **kolme alueellista yhteisoperaatioesikuntaa**, jotka johtavat kaikkien puolustushaarojen yhteistoimintaa. Ne sijaitsevat Alankomaissa, Italiassa ja Yhdysvalloissa.

Naton sotilaallinen suorituskyky

Nato arvioi suunnittelussaan tulevien tehtävien luonnetta, niissä tarvittavia joukkoja ja tarvittavaa suorituskykyä. Sen pohjalta syntyy joukkorakenne, johon jäsenmaita pyydetään nimeämään sopivia yksiköitä. Joukkojen muodostamisessa periaatteena on tasapuolinen taakanjako jäsenmaiden kesken.

PYSYVÄT JOUKOT

Natolla on kolme sotilaallista jatkuvasti pysyvää joukkoa:

- Islannin ja Baltian maiden ilmailuvantajajoukot
- Naton merivoimat
- Integroitu ilma- ja ohjuspuolustusjärjestelmä.

TAISTELUOSASTOT

Nato on vahvistanut läsnäoloaan liittokunnan itäisissä osissa muodostamalla kahdeksan monikansallista taisteluosastoa, joissa oli kesäkuussa 2022 yhteensä vajaat 10 000 sotilasta Bulgariassa, Latviassa, Liettuaissa, Puolassa, Romaniassa, Slovakiassa, Unkarissa ja Virossa. Näitä taisteluosastoja kutsutaan myös Naton eteenpäinnoyhtymiseksi (enhanced Forward Presence, eFP).

NOPEAN TOIMINNAN JOUKOT

Naton nopean toiminnan joukot (Nato Response Force, NRF) koostuvat jäsenmaiden joukoista, jotka pidetään valmiudessa ja annetaan tarvittaessa Naton käyttöön. Nato voi käyttää joukkoja nopeasti erilaisiin tehtäviin, kuten kriisinhallintaan, kollektiiviseen puolustukseen tai katastrofiapuun.

Naton standardit ja toimintatavat mahdollistavat sotilaallisen yhteistoimintakyvyn monikansallisissa operaatioissa. Yhteistoimintaa harjoiteltiin muun muassa Steadfast Defender 2021 -harjoituksessa, joka järjestettiin Portugalissa, Romaniassa ja Saksassa.

YDINASEPELOTE

Naton sotilaallinen pelote perustuu ydinaseiden, tavanomaisten joukkojen ja ohjuspuolustuksen yhdistelmään, jota täydentävät avaruus- ja kybersuorituskyvyt. Natolla ei ole omia ydinaseita, vaan pelote perustuu ennen muuta Yhdysvaltain mutta myös Ranskan ja Britannian ydinaseisiin.

Naton ydinasepolitiikkaa valmistellaan poliittisessa ohjauksessa ydinasepolitiikan suunnitteluryhmässä (Nuclear Planning Group, NPG), jonka työskentelyyn osallistuvat kaikki jäsenmaat Ranskaa lukuun ottamatta. Natossa käsitellään myös asevalvontaan ja ydinaseiden leviämiseen liittyviä kysymyksiä.

Nato on sitoutunut asevalvontaan, aseriisuntaan ja aseiden leviämisen estämiseen. Naton politiikka ja tavoitteet ovat sopusoinnussa ydinsulkusopimuksen kanssa. Kaikki Naton jäsenvaltiot ovat ydinsulkusopimuksen osapuolia.

Kuva: Nato

Naton kriisinhallinta- operaatiot

Nato on toteuttanut kriisinhallintaa YK:n periaatteiden ja turvallisuusneuvoston päätöslauselmien perusteella. Sotilaallisen kriisinhallinnan ohella Nato on ollut ehkäisemässä kriisejä sekä osallistunut niiden jälkeiseen vakauttamiseen ja jälleenrakennukseen. Lähtökohtana on ollut tiivis yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.

Kylmän sodan jälkeen Naton operatiivinen toiminta painottui kriisinhallintaoperaatioihin oman alueen ulkopuolella, erityisesti Balkanilla ja Afganistanissa. Suurten kriisinhallintaoperaatioiden vähennettyä Nato on kehittänyt myös kykyään osallistua konfliktien ennaltaehkäisyyn.

Nato ja uudet turvallisuushaasteet

Naton strateginen konsepti on Washingtonin sopimuksen jälkeen tärkein Naton toimintaa ohjaava asiakirja. Nato-maiden johtajat hyväksyivät liittokunnan uuden strategisen konseptin (NATO 2022 Strategic Concept) Madridin huippukokouksessa kesäkuussa 2022. Se korvaa 12 vuotta sitten laaditun edellisen strategisen konseptin.

Naton strategisen konseptin mukaan maailma on yhä ennalta arvaamattomampi ja sitä leimaa strateginen kilpailu. Venäjä on merkittävin ja suurin uhka liittolaisten turvallisuudelle ja euroatlanttisen alueen vakaudelle. Myös vaikutusvaltansa lisäämiseen pyrkivä Kiina on haaste Naton intresseille, turvallisuudelle ja arvoille.

Terrorismi on toinen Naton pääuhkista. Strategisen konseptin mukaan terrorismi uhkaa kansalaisten turvallisuutta ja kansainvälistä rauhaa. Strateginen konsepti korostaa myös erilaisten kyber- ja hybridiuhkien torjuntaa.

Kuva: Nato

Euroatlanttinen pelastuspalvelun koordinoitakeskus (EADRCC) koordinoi Naton ja rauhankumppanuusohjelmaan kuuluvien maiden yhteistyötä katastrofitilanteissa. Muun muassa Ukrainan kanssa järjestettiin yhteisharjoitus vuonna 2015.

EU ja Nato

Suomen ja Ruotsin liittymisen myötä Euroopan unionilla ja Natolla on 23 yhteistä jäsenvaltiota. EU ja Nato ovat työskennelleet erityisen tiiviissä yhteistyössä 2000-luvun alkupuolelta lähtien ja ovat hahmottaneet yhteistyön suuntaviivat yhteisissä julistuksissa. Yhteistyö kattaa muun muassa suorituskykyjen ja sotilaallisen liikkuvuuden kehittämisen, hybridiuhkien torjunnan, kyberturvallisuuden ja terrorismin torjunnan. Sotilaallinen liikkuvuus tarkoittaa toimia, jotka helpottavat sotilaiden ja kaluston liikuttamista paikasta toiseen esimerkiksi Naton tai EU:n operaatioissa tai harjoituksissa.

EU:n ja Naton toimet turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa täydentävät toisiaan. Esimerkiksi niin sanotun Berliini Plus -sopimuksen myötä EU:lla on tietyin edellytyksin pääsy Naton tiedustelutietoihin ja voimavaroihin, jotka voivat tukea EU:n johtamia sotilaallisia kriisinhallintatehtäviä.

**EU:n ja Naton toimet
turvallisuus- ja
puolustuspolitiikassa
täydentävät toisiaan.**

Kuva: Nato

Suomi ja Nato

MIKSI SUOMI PÄÄTTI HAKEA NATON JÄSENYYYTTÄ?

Suomen turvallisuusympäristö muuttui perusteellisesti, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan helmikuussa 2022. Hyökkäyksen jälkeen Suomi arvioi turvallisuuspoliittista tilannettaan uudelleen ja haki Naton jäsenyyttä yhdessä Ruotsin kanssa.

Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta, sillä Suomesta tulee osa Naton yhteistä puolustusta ja se on viidennen artiklan mukaisten turvatakuiden piirissä. Jäsenenä Suomen puolustuksen ennaltaehkäisevä vaikutus on aiempaa huomattavasti suurempi, kun takana ovat koko liittokunnan suorituskyvyt, yhteinen puolustussuunnittelu ja Naton jäsenmaiden poliittinen painoarvo.

Jäsenyys myös parantaa Suomen sotilaallista huoltovarmuutta ja koko yhteiskunnan kriisinkestävyyttä.

Kuva: Nato

Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä kynnys sotilaalliseen voimankäyttöön Itämeren alueella nousee, mikä lisää vakautta. Suomen ja Ruotsin tultua jäseniksi kaikki Pohjoismaat kuuluvat Natoon. Näin ne voivat edistää yhdessä tärkeitä pitämäänsä kysymyksiä liittokunnan sisällä ja syventää turvallisuus- ja puolustuspoliittista kumppanuuttaan.

MIKÄ JÄSENYYDEN MYÖTÄ MUUTTUU, MIKÄ EI?

Naton jäsenenä Suomi osallistuu liittokunnan yhteisen puolustuksen ja pelotteen toimeenpanoon. Suomi päättää edelleen itse sotilaallisen maanpuolustuksen toteuttamisesta. Yleinen asevelvollisuus sekä laaja ja koulutettu reservi säilyvät puolustuksen perustana. Myös Natossa Suomi ylläpitää ja kehittää omaa puolustuskykyään ja jatkaa kahden- ja monenvälisiä puolustusyhteistyötä.

Suomen vahva puolustus- ja kriisinsietokyky vahvistavat vastavuoroisesti myös Natoa ja liittokunnan yhteistä puolustusta. Kokoonsa suhteutettuna Suomella on varteenotettava ja vuosikymmeniä järjestelmällisesti kehitetty puolustus, toimiva kokonaisturvallisuuden malli, demokraattinen yhteiskunta ja kansainvälisesti mitattuna korkea maanpuolustustahto.

Naton jäsenmaana Suomi sovittaa puolustuksensa osaksi liittokunnan yhteistä puolustusta ja osallistuu yhteisen puolustuksen suunnitteluun, kehitykseen ja toimeenpanoon. Suomen Puolustusvoimat täyttää jo Naton sotilaalliset kriteerit. Joukkojen toimintatavat ja kalusto ovat pääosiltaan Nato-yhteensopivia. Siitä huolimatta Nato-integraatio on merkittävä ja vuosia kestävä työ erityisesti puolustushallinnossa.

Yhteistyö ilma- ja meritilannekuvan jakamisessa ja vastaanottamisessa syvenee. Suomesta tulee myös osa Naton yhteistä ilma- ja ohjuspuolustusjärjestelmää. Lisäksi Suomi osallistuu nykyistä laajemmin Naton harjoitustoimintaan.

Suomi päättää aina kansallisesti joukkojen lähettämisestä Naton operaatioihin. Lisäksi Suomi osallistuu erikseen sovittavalla tavalla Naton yhteisen puolustuksen tehtäviin rauhan aikana. Jäsenyys ei velvoita Suomea ottamaan alueelleen ydinaseita, Naton pysyviä tukikohtia tai joukkoja, vaan Suomi päättää itsenäisesti Naton läsnäolosta Suomessa rauhan aikana.

Suomen ulkoministeri Pekka Haavisto (vas.), Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg ja Ruotsin ulkoministeri Ann Linde pitivät yhteisen lehdistötilaisuuden, kun Naton jäsenmaat olivat allekirjoittaneet Naton liittymispöytäkirjat heinäkuussa 2022.

Jäsenyyden myötä Suomi lähettää henkilöstöä työskentelemään Naton komento- ja joukkorakenteeseen, virastoihin sekä Naton päämajan kansainväliseen sihteeristöön ja kansainväliseen sotilassihteeristöön.

Varusmiespalveluksen ja naisten vapaaehtoisen asepalveluksen perusteet eivät muutu Nato-jäsenyyden myötä. Jäsenyys ei siis vaikuta varusmiesten palvelusjärjestelyihin tai asemaan. Reserviläisten osallistuminen Puolustusvoimien toimintaan Suomen rajojen ulkopuolella perustuu vapaaehtoisuuteen.

Naton neuvosto on puolustusliiton korkein päättävä elin, joka tapaa jäsenmaiden suurlähettiläiden kesken yleensä vähintään kerran viikossa. Neuvosto kokoontuu myös puolustus- ja ulkoministeritasolla sekä valtiojohtajien kesken.

Kuva: Nato

MITÄ NATO-JÄSENYYS MAKSAA?

Naton jäsenenä Suomi sitoutuu puolustusliiton tavoitteeseen käyttää kaksi prosenttia kansallisesta bruttokansantuotteesta puolustusmäärärahoihin. Tällä hetkellä Suomi täyttää tavoitteen. Jokainen Nato-maa päättää silti itse puolustusmäärärahojensa määrästä ja kohdentamisesta.

Suomi on velvoitettu antamaan oman panoksensa Naton yhteiseen budjettiin liittokunnan toimintakustannusten kattamiseksi. Kunkin jäsenmaan maksuosuus määräytyy sen taloudellisen suorituskyvyn eli bruttokansantulon perusteella Natossa yhdessä sovitun laskukaavan mukaan.

Lisäksi jäsenyys tuo mukanaan kansalliseen puolustusjärjestelmään liittyviä kustannuksia, joita ovat esimerkiksi johtamisjärjestelmien kehittäminen ja lisähenkilöstön tarve.

Arviot tarkentuvat jäsenyyden myötä ja kun tietyt Natossa työn alla olevat pelotteet ja yhteisen puolustuksen osakokonaisuudet valmistuvat.

MITEN SUOMEA EDUSTETAAN NATOSSA?

Muiden jäsenmaiden tapaan Suomella on Naton päämajassa edustusto, joka edustaa Suomea Naton eri komiteoiden ja työryhmien kokouksissa. Edustustossa työskentelee ulkoministeriön, puolustusministeriön, Puolustusvoimien ja huoltovarmuuskeskuksen lähettämiä asiantuntijoita.

Edustustoa johtava suurlähettiläs edustaa Suomea ylimmässä päättävässä elimessä eli Naton neuvostossa, joka kokoontuu säännöllisesti myös ulko- ja puolustusministerien tasolla.

Sotilaskomiteassa Suomea edustaa Puolustusvoimien komentaja. Komitean päivit-
täisessä työssä Suomea edustaa sotilasedustaja.

Kuva: Nato

MITÄ YHTEISTYÖTÄ SUOMI ON JO TEHNYT NATON KANSSA?

Suomen ja Naton välinen kumppanuusyhteistyö on kattanut laajasti poliittisen dialogin sekä sotilaallisen ja siviilivalmiusyhteistyön. Yhteistyö alkoi vuonna 1994, jolloin Suomi liittyi Naton rauhankumppanuusohjelmaan (Partnership for Peace, PfP). Nato-kumppanuus vakiintui sittemmin tärkeäksi osaksi Suomen kansainvälistä ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittista yhteistyötä. Suomi avasi erityisedustuston Natossa vuonna 1997.

Nato myönsi Suomelle vuonna 2014 niin sanotun laajennettujen mahdollisuuksien kumppanin aseman (Enhanced Opportunities Partner, EOP). Se mahdollisti entistä kokonaisvaltaisemman ja tavoitteellisemman yhteistyön kehittämisen. Suomi ja Ruotsi ovat muun muassa olleet Naton läheisimpiä kumppaneita Itämeren alueen turvallisuutta koskevissa kysymyksissä.

Sotilaallisen yhteistyön kehittäminen Naton kanssa on pitänyt yllä ja kehittänyt Suomen kansallista puolustusta oman alueen puolustamiseksi. Suomi on osallistunut Naton harjoituksiin ja koulutustoimintaan sekä kutsunut kansallisiin harjoituksiinsa Naton jäsen- ja kumppanuusmaita.

Suomi on myös osallistunut merkittävällä panoksella Naton johtamiin kriisinhallintaoperaatioihin. Niitä ovat olleet muun muassa Afganistanin ISAF ja Resolute Support -operaatiot, Kosovon KFOR-operaatio ja Irakin NMI-koulutusoperaatio.

**Sotilaallisen yhteistyön
kehittäminen Naton
kanssa on pitänyt yllä
ja kehittänyt Suomen
kansallista puolustusta.**

Nato-suomi-sanakirja

EOP (Enhanced Opportunities Partner)

Naton laajennettujen mahdollisuuksien kumppanuusyhteistyö, joka mahdollistaa entistä kokonaisvaltaisemman ja tavoitteellisemman yhteistyön kehittämisen. Suomesta tuli Naton edistynyt kumppanimaa vuonna 2014.

Huippukokous

Naton jäsenmaiden valtionpäämiesten tapaaminen, joka käsittelee järjestön kehittämistä koskevia suuria päätöksiä. Esimerkiksi kesäkuussa 2022 huippukokous hyväksyi Naton uuden strategisen konseptin.

Jäsenyyden ratifiointi

Uuden jäsenmaan liittyminen Natoon edellyttää, että jokainen Naton jäsenmaa ja uusi jäsenmaa itse vahvistavat liittymisen omassa parlamentissaan.

KFOR (Kosovo Force)

Naton johtama ja YK:n valtuuttama monikansallinen rauhanturvaoperaatio Kosovossa.

MAP (Membership Action Plan)

Naton toimintaohjelma, joka tukee jäseneksi hakevan maan valmistautumista jäsenyyteen.

MC (Military Committee)

Sotilaskomitea on Naton korkein sotilaallinen päätöksentekaelin, joka koostuu jäsenmaiden asevoimien komentajista. Komitean päivittäisestä työstä vastaavat jäsenmaiden sotilasedustajat.

Eteentyönnetty läsnäolo (Enhanced Forward Presence , eFP)

Naton liittokunnan itäisiin jäsenmaihiin muodostamat monikansalliset taisteluosastot.

Naton neuvosto (North Atlantic Council, NAC)

Naton korkein päättävä elin, joka tapaa jäsenmaiden suurlähettiläiden kesken yleensä vähintään kerran viikossa sekä puolustus- ja ulkoministeritasolla vuosittain sekä valtionpäämiestasolla huippukokouksissa.

NPG (Nuclear Planning Group)

Ydinasepolitiikan suunnitteluryhmä, joka ohjaa Naton ydinasepolitiikkaa. Mukana ovat kaikki jäsenmaat kaikki jäsenmaat lukuun ottamatta Ranskaa, joka on halunnut jäädä ryhmän ulkopuolelle.

NRF (Nato Response Force)

Nopean toiminnan joukot koostuvat jäsenmaiden joukoista, jotka pidetään valmiudessa ja annetaan tarvittaessa Naton käyttöön. Nato voi käyttää joukkoja nopeasti erilaisiin tehtäviin, kuten kriisinhallintaan, kollektiiviseen puolustukseen tai katastrofiapuun.

PfP (Partnership for Peace)

Naton vuonna 1994 perustama rauhankumppanuusohjelma, johon Suomi on kuulunut alusta lähtien.

Pohjois-Atlantin sopimus

Myös Washingtonin sopimuksena tunnettu sopimus on Naton perustamisopimus. Sen mukaan Naton toiminta rakentuu YK:n peruskirjan periaatteille kansainvälisen rauhan, turvallisuuden ja oikeuden ylläpitämisestä. Sopimuksessa Naton todetaan edistävän vapautta, demokraattisia periaatteita ja oikeusvaltiota. Osapuolet sitoutuvat pidättäytymään kansainvälisissä suhteissaan kaikesta voimankäytöllä uhkaamisesta tai voimankäytöstä, joka on ristiriidassa YK:n periaatteiden kanssa.

Lähteet: Nato, ulkoministeriö, puolustusministeriö, Puolustusvoimat, Suomen Atlantti-Seura, Encyclopedia Britannica

Yhteistyössä:

Puolustusministeriö
Försvarsministeriet
Ministry of Defence

Kuva: puolustusvoimat

